ROK IV

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 20

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 PAŹDZIERNIKA 1929 R.

LAUROWO A CIEMNO

Społeczeństwo polskie zbyt dużo świętuje, manifestuje, bankietuje, a natomiast — zbyt mało oddaje się pracy. Ta nasza cecha charakterystyczna rzuca się w oczy, gdyż stała się tendencją powszechną, bez względu na sferę i na stan. Kmiotkowie nasi w gorący czas żniw i siewów niechętnie opuszczą targ czy odpust w sąsiedniem miasteczku, nawet, gdy nie mają tam żadnych interesów; robotnicy skłonni są popierać wszelkiego rodzaju „fajeranty", choćby z uszczerbkiem własnych zarobków; niełatwo zdobyć wykwalifikowanego zduna lub ślusarza, gdy chodzi o nieco trudniejszą reparację, ale Izby rzemieślnicze stały się widać w Polsce palącą potrzebą społeczną, gdyż doczekały się rychłej realizacji; wątpić zapewne należy, aby Izby rzemieślnicze powzięły uchwałę skasowania „niebieskich poniedziałków", tak utrudniających wszelkie remonty.

Prym jednak trzyma na polu nieustannego manifestowania t. zw. „inteligencja", jak zresztą przystoi warstwie przodującej...

Jubileusze, obchody, sprowadzania zwłok, wystawy, festyny, kongresy, konferencje, zjazdy, wydawnictwa zbiorowe, specjalne numery czasopism i t. d. i t. d. Większe biura zmuszone są utrzymywać specjalnych pracowników dla załatwienia interesantów, zgłaszających się w tych wszystkich mało realnych poczynaniach. Jakiż ogromny odsetek swego czasu poświęca każdy czynny członek społeczeństwa zabiegom i staraniom reprezentacyjnym!

A odwrotna strona medalu? Ze wszystkich państw europejskich mamy najmniejszą ilość godzin pracy w roku. Działa wprawdzie w Polsce „Liga Pracy" kierowana przez wybitne osobistości i publikująca niezmiernie przekonywujące materjały, naogół jednak ma się wrażenie, że głos „Ligi Pracy" odzywa się na pustyni. W każdym zakresie działalności aż roi się od dyletantów. Dość wspomnieć na ciągłe próby układania nowych bruków w miastach lub budowania szos na prowincji. W całym świecie gładkie bez zarzutu nawierzchnie ulic i dróg stały się rzeczą powszechną i nie wywołującą trudności, a my wciąż prowadzimy nieudolne próby (pomimo uchwał i odezw często zwoływanych kongresów „drogowych"). Na każde sto wynalazków opatentowanych w Polsce — przez krajowych obywateli zgłoszonych jest tylko 15; reszta pochodzi z zagranicy. Polscy inżynierowie chętniej wezmą udział w zjeździe patentowym niż będą mozolić się nad odkryciami.

Jakżeż mało jest u nas młodych chemików, którzy zapominając o śnie i posiłku starają się zrealizować nowy pomysł techniczny. A wszak tacy fanatycy pracy, zawzięcie zmierzający do celu, wbrew wszelkim przeszkodom, są pionierami nowych zdobyczy nauki i przemysłu.

Rezultatem takiego stanu rzeczy będzie niezawodnie coraz znaczniejsze uzależnianie naszej gospodarki od cudzoziemców. Nasi ziomkowie deklamują na bankietach o rozwoju przemysłu, a przedsiębiorstwa w Polsce przechodzą stopniowo w ręce zagranicy.

Czy nie czas na hasło: mniej manifestacji więcej pracy?

SYTUACJA W PRZEMYŚLE NAWOZOWYM I PRODUKCJA KWASU SIARKOWEGO

Spadek cen zbóż, zaznaczający się od czerwca 1929 r., wpłynął ujemnie na obroty nawozami sztucznymi w bieżącym sezonie jesiennym. Rolnictwo stara się ograniczyć zakup niezbędnych nawozów, częściowo nawet wstrzymując się całkowicie od ich stosowania.

Czy tego rodzaju polityka na dalszą metę jest słuszną — należy wątpić; trzeba się jednak liczyć z tym stanem rzeczy.

Ekstensyfikacja gospodarstw, a więc zmniejszenie plonów z hektara nie może automatycznie spowodować zwyżki cen zboża na naszym rynku, gdyż kształtowanie się tych cen w czasach powojennych uzależnione jest przedewszystkiem od konjunktury światowej.

Na skutek jednak niechęci ze strony rolnictwa do tranzakcyj, obroty poszczególnemi nawozami w bieżącym sezonie wykazują wyraźny spadek, w stosunku do obrotów sezonu jesiennego 1928 r.

W jednym z najbardziej miarodajnych nawozów to jest w superfosfacie, cyfra obrotów zmniejszyła się w ciągu ostatnich miesięcy o ca. 25.000 tonn, łącznie zaś z eksportem zmniejszenie się obrotów wyrażone jest cyfrą około 40.000 tonn, wszystko w porównaniu do r. 1928.

Konjunktura w kwasie siarkowym w ciągu ostatnich miesięcy zmieniła się radykalnie. Brak kwasu, który na naszym rynku wewnętrznym dawał się odczuwać w ciągu ostatniego roku, od paru już miesięcy zanikł całkowicie.

Jest to objaw tembardziej zasługujący na podkreślenie, iż nastąpił w okresie, w którym zwykle występuje wzmożone zapotrzebowanie na kwas ze strony poszczególnych przemysłów, a w szczególności przemysłów nawozowych.

Przyczyn tej zmiany konjunktury należy się dopatrywać przedewszystkiem w fakcie uruchamiania trzech nowych wytwórni kwasu siarkowego z pirytów. Można ją jednak częściowo tłumaczyć również uspokojeniem rynku i ustaleniem popytu.

Nadmiar produkcji nad zapotrzebowaniem kwasu jest narazie tak znaczny, iż pociągnął już za sobą obniżkę cen sprzedażnych, należy jednak sądzić, iż zajdzie mimo to konieczność szukania dalszych możliwości zbytu, przedewszystkiem na rynkach zagranicznych.

MARGARYNA

Organa kontrolujące Urzędu Badania Żywności dokonywują obecnie rewizji w sklepach i składach towarowych, pobierając próby margaryny. Analizy, wykonywane w wymienionym Urzędzie, w wielu wypadkach nie wykazują wcale lub też bardzo słabą reakcję furfurolową, charakterystyczną dla oleju sezamowego. Przy słabej reakcji Urząd poleca zasekwestrowanie takiej margaryny, przekazując sprawę sądowi z opinją, że margaryna nie odpowiada wymaganiom obowiązujących przepisów, czyli że jest falsyfikatem.

Wszyscy członkowie Związku przy produkcji margaryny stosują obowiązujące obecnie przepisy, zwłaszcza dodawanie 10% oleju sezamowego; w praktyce okazuje się jednak, że nie każdy olej sezamowy daje dostatecznie silną reakcję furfurolową. Słabe lub nawet negatywne wyniki reakcji furfurolowej nie mogą w żadnym razie posłużyć za twierdzenie, że w margarynie niema dostatecznej ilości oleju sezamowego. Istnieją 3 powody osłabienia reakcji furfurolowej:

1) O ile olej sezamowy jest doskonale rafinowany przy użyciu wysoko aktywnej ziemi odbarwiającej.

2) Jeżeli do analizy wzięta była próba margaryny starej — nieco zjełczałej.

3) O ile barwnik, użyty do margaryny, nie został izolowany przed wykonaniem reakcji furfurolowej.

Związkowe fabryki — ostatniemi poczynaniami Warszawskiego Urzędu Badania Żywności są wielce zaniepokojone, tem więcej że jednocześnie ukazały się w prasie codziennej notatki, dyskredytujące wśród najszerszych warstw konsumentów margaryny ten produkt.

Byłoby pożądane, aby Urząd Badania Żywności więcej skrupulatnie dokonywał analiz margaryny, a wydając orzeczenia, które w dalszych dochodzeniach policyjno-sądowych będą miarodajne, zachował wielką ostrożność, uwzględniając wątpliwości, które wykazują poważne badania naukowe.

W interesie najszerszych warstw konsumentów leży dalszy rozwój przemysłu margarynowego, którego produkcja zaopatruje rynek w tanie tłuszcze.

KRONIKA

Dn. 4 października r. b. odbyła się w Min. Przemysłu i Handlu konferencja, dotycząca żądania zagranicznych fabryk perfumeryjnych odłożenia terminu wejścia w życie i zmiany treści rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 20 czerwca 1929 (Dz. Ust. Nr. 50), w sprawie nielojalnej konkurencji, stosowanej drogą etykiet i opakowania. Związek Przemysłu Chemicznego wypowiadał się przeciwko żądaniom przemysłu zagranicznego, stojąc na stanowisku ochrony interesów produkcji krajowej.

Min. Skarbu zarządziło pobór zaległości z tytułu podatku majątkowego: dla płatników pierwszej grupy od 5 stopni wzwyż skali podatkowej— 1% od wartości majątku; dla płatników pozostałych kategoryj — 0,6%. Rata ta płatna będzie do dn. 10 grudnia r. b.

Jedna z fabryk, należących do Związku, posiada stale co miesiąc do zbycia ok. 700 kg. kwasu azotowego technicznie czystego, o zawartości 45 — 52% HNO_3.

Ewentualni reflektanci raczą się zgłosić do biura Związku.

Dn. 2 października odbyło się posiedzenie Komitetu Taryfowego Państw. Rady Kolejowej, na którem, między innemi, zgłoszono cały szereg poprawek formalnych i logicznych do nowej taryfy, obowiązującej od dn. 1 października r. b.

NA MARGINESIE

Niektóre przedsiębiorstwa chemiczne komunikują naszemu Związkowi o swem niezadowoleniu ze zbyt niskich jakoby odznaczeń otrzymanych na Powszechnej Wystawie Krajowej. Musimy stwierdzić, że Zarząd Grupy Chemicznej zajął się wprawdzie organizacją Komisji Sędziowskiej Grupy Chemicznej, (której skład ogłoszony został w Nr. 13 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego"), lecz żadnego wpływu bezpośredniego lub choćby pośredniego na decyzje Komisji nie posiadał.

Aczkolwiek więc kierownictwo Związku miało w pewnych wypadkach przeświadczenie, że przyznano poszczególnym przedsiębiorstwom chemicznym zbyt małe odznaczenia, to jednak wszelka interwencja zarówno w Komisji Sędziowskiej Grupy Chemicznej jak i w decydującym ostatecznie Sądzie P. W. K., była zupełnie wykluczona.

W jednakowym stopniu Związek Przemysłu Chemicznego nie może ponosić odpowiedzialności za wynik przyznawania odznaczeń rządowych wystawcom na P. W. K., albowiem i w tym wypadku nie wywierał żadnego wpływu, świadomie powstrzymując się od interwencji.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 68 z dn. 30 września 1929 ukazało się pod poz. 524 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa w sprawie ceł wywozowych od otrąb i makuchów.

Pozycja 223 taryfy celnej otrzymuje brzmienie:

223. Makuchy lniane i rzepakowe, wywożone w okresie od 1 grudnia do 1 czerwca — cło 10 zł. od 100 kg.
Uwaga: Makuchy odolejone: lniane i rzepakowe, o zawartości tłuszczu 2% i mniej — bez cła.

Rozporządzenie wprowadza niewątpliwie pogorszenie istniejącego stanu rzeczy, zwalnia bowiem wprawdzie od cła wywozowego makuchy, wywożone w okresie od 1 czerwca do 1 grudnia, lecz natomiast znosi obowiązującą poprzednio uwagę, mocą której Minister Skarbu był władny udzielać pozwoleń na bezcłowy wywóz makuchów. Zwolnienie od cła wywozowego makuchów odolejonych nie stanowi istotnej ulgi dla olejarni krajowych, które poczynając od 1 grudnia r. b. znowu znajdą się w nader trudnej sytuacji.

Do sprawy tej powrócimy niebawem.

W Dz. Ust. Nr. 68 z dn. 30 września 1929 ukazało się pod poz. 526 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa w sprawie cła wywozowego od kości surowych.

Mocą tego Rozporządzenia — kości surowe mielone i niemielone (poz. 226 taryfy celnej), opłacające dotychczas cło wywozowe w wysokości 7 zł. od 100 kg., opłacają od 1 października 1929 cło w wysokości 6 zł.

Rozporządzenie jest wynikiem przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Konwencji Międzynarodowej dotyczącej wywozu kości, zawartej w Genewie dn. 11 lipca 1928 r., a uzupełnionej protokułem genewskim z dn. 11 września 1929.

W Dz. Ust. Nr. 68 z dn. 30 września 1929 ukazało się pod poz. 525 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa o uchylenie ceł wywozowych od skór surowych.

Mocą tego Rozporządzenia z dn. 1 października r. b. poz. 227 taryfy celnej otrzymuje brzmienie następujące:

227. Skóry surowe:
a) wołowe . . . . bez cła
b) cielęce . . . . bez cła
c) końskie . . . . bez cła
d) baranie . . . . bez cła
e) kozie . . . . bez cła
f) skórki królicze i zajęcze niewyprawione . . . . bez cła
g) mizdra oraz odpadki i skrawki skór surowych wszelkich . . bez cła

Należy stwierdzić, że zniesienie cła wywozowego od skór surowych (p.p. a, b, c, d, e, f poz. 227) jest wynikiem przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Konwencji Międzynarodowej dotyczącej wywozu skór, zawartej w Genewie dn. 11 lipca 1928 r., a uzupełnionej protokułem genewskim z dn. 11 września 1929.

Natomiast zniesienie cła wywozowego od mizdry oraz odpadków i skrawków skór surowych wszelkich (punkt g), w wysokości 4 zł. od 100 kg. nie wynika ze wspomnianych zobowiązań międzynarodowych. Polska nie miała obowiązku znoszenia cła wywozowego od mizdry, odpadków i skrawków skór surowych, które stanowią cenny surowiec dla wyrobu kleju skórnego i dlatego powinny być w kraju zatrzymywane.

Do tej ważnej sprawy niebawem powrócimy.

E C H A

* P. Dr. Józef Landau ofiarował Związkowi Przemysłu Chemicznego portret Pana Prezydenta, Ignacego Mościckiego, malowany z natury przez znanego artystę p. Wincentego Wodzinowskiego. Portret ten, prawdziwe dzieło sztuki, będzie ozdabiał salę posiedzeń Związku.

* P. Inż. Henryk Kułakowski, Dyrektor Fabryki Zakładów Solvaya w Borku Fałęckim, został w dn. 15 września r. b. wybrany na stanowisko Viceprezydenta Izby Handlowej i Przemysłowej w Krakowie.

* Vice-Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, p. Inż. Tadeusz Zamoyski, wyjechał na IX Kongres Chemji Przemysłowej do Barcelony.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	580 zł.
Alkohol metylowy techniczny	— „
„ „ czysty 99%	— „
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,68 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,80 „
„ granulowany za 1 kg % N_2	2.— „
Azotan amonowy	103.60 „
Benzen handlowy 90%	91 „
„ czysty	103 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	22 „
Chlorek cynku (ług 50%)	55 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	900 „
„ „pro narcosi"	1.900 „
Fenol czysty	300 „
Fornalina 30%	280 „
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 „
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 „
„ techniczna	175 „
Karbid	75—80 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	295 „
Klej skórny	400 „
Krezol	140 „
Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110 zł
Kwas mrówkowy 85%	241 „
„ siarkowy 60° Bé	7,74 „
„ solny bez arsenu	16 „
„ octowy techn. 30%	130 „
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	7,20—8,25 „
„ kostna odklejona 30% P_2O_5	20 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	68 „
Octan sodu	160 „
„ ołowiu	270 „
Oleina zwierzęca destylat	300 „
„ „ saponifikat	290 „
Oleum 20%	20,85 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	21 „
Siarczan amonu	43 „
Siarczek sodu 60/62%	70 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 „
Stearyna	280 „
Superfosfat 16%	13,76—15,20 „
Toluen czysty	120 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14 Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11